

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра наук про здоров'я**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету здоров'я
та фізичного виховання

 Едуард СИВОХОП

« 30 » 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАКТИКУМ З КЛІНІЧНОЇ ПСИХОДІАГНОСТИКИ»**

Рівень вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Клінічна психологія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Практикум з клінічної психодіагностики» для здобувача вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **053 Психологія** освітньої програми «Клінічна психологія».

Розробник: Аліна ШАШЕНКОВА, кандидат психол. наук, старший викладач кафедри наук про здоров'я

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри наук про здоров'я

протокол № 12 від «30» червня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри Мар'яна ДУБ

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

протокол № 12 від «30» червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2-й	3-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	4-й	6-й
	Лекції:	
	22 год.	10
	Практичні (семінарські):	
	38 год.	8
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усно	Самостійна робота:	
	60 год.	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Практикум з клінічної психодіагностики**» є підготовка фахівців спеціальності 053 «Психологія» за освітнім ступенем бакалавра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки «Клінічна психологія»; формування системи знань про клінічну психодіагностику; розширення уявлення про особливості клініко-психологічної діагностики; формування практичних навичок застосування валідного і надійного клінікопсихологічного інструментарію для дослідження психічних станів, властивостей особистості, міжособових стосунків та вмінь проводити психодіагностичне обстеження; сприяння самопізнанню та особистісному розвитку студентів-психологів, формуванню психодіагностичного мислення, активізації творчого потенціалу майбутніх спеціалістів.

Основними задачами дисципліни дисципліни «**Практикум з клінічної психології**» є: формування знань про основні психодіагностичні методи, розуміння критеріїв клініко-психологічного дослідження та алгоритму його проведення; оволодіння навичками використання валідного та надійного психологічного інструментарію, аналізу отриманих даних, формування аргументованих висновків та рекомендацій.

Відповідно до застосовування психологічних знань у практичних ситуаціях освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

загальні:

ЗК1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8 Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові:

СК 1 Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК 2 Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК 3 Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК 4 Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 5 Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. СК

6 Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК 7 Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК 9 Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК 10 Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 12 Розуміння сфер компетентності та специфіки професійної діяльності клінічного психолога.

СК 13 Розуміння психологічної сутності станів здоров'я та хвороби, знання критеріїв та методів дифдіагностики для визначення психічної норми та патології.

СК 15 Розуміння закономірностей функціонування основних фізіологічних систем і психічних функцій людини у нормі та патології, чинників, що впливають на зміну психічних якостей людини під впливом хвороби.

СК 16 Розуміння зв'язку клінічної психології з суміжними сферами знання (психопатологією, патопсихологією, психофізіологією, нейрофізіологією, нейропсихологією, психосоматикою, наркологією, дефектологією, психотерапією та ін.) та використання інтегративного підходу в своїй діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Практикум з клінічної психодіагностики**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП): ОК10 Фізіологія вищої нервової діяльності, ОК12 Вступ до спеціальності, ОК13 Загальна психологія, ОК 18 Психологія розвитку та вікова психологія, ОК 19 Особистість в теорії і практиці клінічної психології, ОК 20 Клінічна психологія

4. ОЧКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Клінічна психологія**», вивчення навчальної дисципліни «**Практикум з клінічної психодіагностики**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	ПРН1
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	ПРН2
Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.	ПРН3
Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел	ПРН4
Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	ПРН5
Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.	ПРН6
Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	ПРН7
Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	ПРН8
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	ПРН9
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника	ПРН10
Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	ПРН13
Відповідально ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	ПРН15
Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	ПРН16

Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	ПРН17
Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.	ПРН18
Володіти методами діагностики психічних процесів, станів, властивостей особистості та вміти інтерпретувати отримані дані.	ПРН19

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Практикум із клінічної психодіагностики**»

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Аналізувати та пояснювати закономірності функціонування психіки та поведінки особи, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. Розуміти закономірності та особливості психодіагностичного обстеження психічних станів, властивостей особистості, міжособових стосунків в контексті професійних завдань.	ПРН1, ПРН2
Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення питань клінікопсихологічного дослідження.	ПРН3
Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, визначати критерії клініко-психологічного обстеження та алгоритм проведення психодіагностичного дослідження. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) для діагностики психічних процесів, станів, властивостей, поведінки особи. Рефлексувати і критично оцінювати достовірність одержаних даних психологічного дослідження, самостійно формулювати аргументовані висновки. Презентувати результати діагностики усно / письмово для фахівців і нефахівців.	ПРН4, ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН8
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі клініко-психологічного обстеження, приймати та аргументувати вибір методів дослідження. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	ПРН9, ПРН10
Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	ПРН13
Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі виконання завдань клініко-психологічного обстеження, співпрацювати з іншими фахівцями у тому числі демонструвати лідерські якості. Відповідально ставитись до професійного самовдосконалення, навчання та розвитку, психодіагностичного мислення; розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога, виявляти соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям в процесі взаємодії у професійній та громадській діяльності.	ПРН14, ПРН15, ПРН16, ПРН17
Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.	ПРН18
Володіти методами діагностики психічних процесів, станів, властивостей та вміти інтерпретувати отримані в процесі обстеження дані для розробки програм психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), використовувати їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати ефективність проведених обстежень та інтервенцій.	ПРН19, ПРН20

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- екзамен;
- термінологічні диктанти;
- тести;
- розв'язування ситуаційних задач, есе;
- презентації результатів СРС;
- різні види індивідуальних та групових дослідницьких завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: індивідуальне усне опитування, індивідуальне письмове опитування, вирішення типових практичних завдань.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота (теоретичні питання, тестові та практичні завдання).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний (стаціонарно чи онлайн) екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	СР	50	100
4	5	10	11	20		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	T9	СР	50	100
6	6	6	6	6	20		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
1. Письмова чи усна робота	15	30	20	30
1.1 Діагностична робота	6	12	10	20
1.2 Підготовка презентації та доповіді	3	9	-	-
1.3 Групове обговорення	2	2	-	-
1.4 Пошукова робота	2	2	-	-
1.5. Творча робота	1	3	-	-
1.6. Аналітична робота	1	2	5	10
2.***Самостійна робота: презентація результатів виконаних завдань; укладання схем/порівняльних таблиць/картотеки методик тощо		20		20
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру з дисципліни проводиться 2 модульні контрольні роботи (МКР). Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів у межах окремого змістового модулю здійснюються за 100-бальною шкалою. МКР складається з тестових завдань, термінологічного диктанту, теоретичних питань та ситуаційних задач. Розподіл балів та результат виконання МКР визначається таким чином: максимально 50 балів – МКР (таблиця 2). До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти. На виконання письмового компонента МКР відводиться до двох академічних годин. В МКР є 20 тестових завдань, глосарій (5 термінів), 2 теоретичні питання, 2 проблемні питання практичного змісту. Правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється в 1 бал, за терміни – по 1 балу, 2 теоретичні питання – по 5 балів кожне, за 2 проблемні питання практичного змісту – 5 балів кожне.

Студент, який не з'явився на МКР з поважної причини, може пройти модульний контроль знань у визначеній кафедрою термін.

Шкала контролю модульної контрольної роботи

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота: - тестові завдання (20 тестових питань, за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал)	0 – 20
- термінологічний диктант (10 термінів за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал)	0 - 10
- 2 теоретичні питання (за кожну правильну відповідь нараховується 5 балів)	0 - 10
- 2 практичних завдання (за кожну правильну відповідь нараховується 5 балів)	0 - 10

Оцінювання самостійної роботи студентів:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі. Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність. Самостійна робота передбачає виконання індивідуальних проектів у «**Робочому зошиті для самостійних робіт**» з «**Практикум з клінічної психодіагностики**» (в електронній формі чи письмово).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді іспиту в кінці семестру і дає можливість визначити прикінцевий рівень і якість засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі екзамену, що передбачено робочим навчальним планом. Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді екзамену в кінці семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (самостійних завдань, рефератів тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого студента робить позначку «недопущений». Якщо

підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. Вона може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план) до початку екзаменаційної сесії, відразу після оголошення результатів останнього модульного контролю. При цьому присутність студента є обов'язковою. За наявності бажання підвищити рейтинг студент складає іспит. Для підвищення позитивної оцінки надається одна спроба. Незалежно від того, чи студент складає іспит у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє студенту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на залікові, тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАКТИКУМ З КЛІНІЧНОЇ ПСИХОДІАГНОСТИКИ»

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні основи клінічної психодіагностики

Тема 1. Вступ до клінічної психодіагностики. Особливості організації клінічного обстеження.

Тема 2. Клінічна норма та клінічна патологія.

Тема 3. Загальні методи клінічного обстеження. Методи патопсихологічної та нейропсихологічної діагностики. (4 год).

Тема 4. Клінічна психодіагностика різних вікових категорій (4 год).

Модуль 2. Прикладний аспект клінічного обстеження

Тема 5. Психодіагностика афективних та невротичних розладів.

Тема 6. Психодіагностика когнітивних та органічних порушень.

Тема 7. Психодіагностика особистісних розладів та розладів поведінки

Тема 8. Психодіагностика психотичних і шизоформних розладів.

Тема 9. Психодіагностика розладів, пов'язаних зі стресом та залежністю.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120						Кількість годин: 120					
	Форма навчання: денна						Форма навчання: заочна					
	Усього	У тому числі					У тому числі					
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна	самостійна робота	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
4- семестр												
Модуль 1. Теоретичні основи клінічної психодіагностики												
Тема 1. Вступ до клінічної психодіагностики. Особливості організації клінічного обстеження.	10	2	2			6	11	1			10	
Тема 2. Клінічна норма та клінічна патологія.	10	2	2			6	12	1	1		10	
Тема 3. Загальні методи клінічного обстеження. Методи пато психологічної та нейропсихологічної діагностики. (4 год).	14	4	4			6	19	2	1		16	
Тема 4. Клінічна психодіагностика різних вікових категорій (4 год).	17	4	6			7	18	1	1		16	
Модульна контрольна робота	2		2									
Разом за модуль	53	12	16			24	60	5	3		52	
Модуль 2. Методи клінікопсихологічного обстеження												
Тема 5. Психодіагностика афективних та невротичних розладів.	13	2	4			7	12	1	1		10	
Тема 6. Психодіагностика когнітивних та органічних порушень.	13	2	4			7	12	1	1		10	
Тема 7. Психодіагностика особистісних розладів та розладів поведінки.	13	2	4			7	12	1	1		10	
Тема 8. Психодіагностика психотичних і шизоформних розладів.	13	2	4			7	12	1	1		10	
Тема 9. Психодіагностика розладів, пов'язаних зі стресом та залежністю.	13	2	4			7	12	1	1		10	
Модульна контрольна робота	2		2									
Разом за модуль	67	10	22			35	60	5	5		50	
Разом за семестр	120	22	38			60	120	10	8		102	

6.3. Теми практичних занять

Теми практичних занять	Кількість годин	
	Денна ф.н.	Заочна ф.н.
Тема 1. Вступ до клінічної психодіагностики. Особливості організації клінічного обстеження.	2	
Тема 2. Клінічна норма та клінічна патологія.	2	1
Тема 3. Загальні методи клінічного обстеження. Методи патопсихологічної та нейропсихологічної діагностики. (4 год).	4	1
Тема 4. Клінічна психодіагностика різних вікових категорій (4 год).	6	1
Модульна контрольна робота	2	
Тема 5. Психодіагностика афективних та невротичних розладів.	4	1
Тема 6. Психодіагностика когнітивних та органічних порушень.	4	1
Тема 7. Психодіагностика особистісних розладів та розладів поведінки.	4	1
Тема 8. Психодіагностика психотичних і шизоформних розладів.	4	1
Тема 9. Психодіагностика розладів, пов'язаних зі стресом та залежністю.	4	1
Модульна контрольна робота	2	
Разом	38	8

6.4. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин	
	Денна ф.н.	Заочна ф.н.
Модуль 1.		
<p>Тема 1. Теоретичні основи клінічної психодіагностики. Клінічне обстеження: організаційний аспект.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися й порівняти DSM-5-TR, МКХ-10, МКХ-11, визначити їх переваги та недоліки. 2. Написати есе на тему: «Клінічна психодіагностика в професійній діяльності клінічного психолога». 3. Чи повинна клінічна психодіагностика бути повністю стандартизованою? Які «за» і «проти» використання формалізованих методик? Чи можливе об'єктивне дослідження без врахування контексту?</p> <p>Практичне завдання: Напишіть 7 етичних дилем, які можуть виникнути у ході проведення клінічного обстеження, до кожної запропонуйте шляхи вирішення. Визначте, які компоненти має містити психодіагностичний висновок.</p>	6	10
<p>Тема 2. Поняття норми та патології в клінічній психодіагностиці.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Описати два вигадані персонажі: один відповідає клінічній нормі, інший – клінічній патології. В описі слід врахувати поведінку, емоційний стан, спосіб мислення, взаємодію з оточенням. Пояснити, чому персонаж потрапляє до тієї чи іншої категорії. 2. «Патологія – це лише умовна межа, встановлена суспільством». Згоден чи ні? Завдання: Аргументуйте свою точку зору прикладами. Врахуйте різницю між культурною та клінічною нормою. 3. Напишіть короткий текст: «Як би я визначив(-ла) межу між психічною нормою та патологією як майбутній клінічний психолог?»</p>	6	10

<p>Практичне завдання: Підготувати доповідь та презентацію про відому психічно хвору людину (реальну чи літературну/фільмографічну), доповідь має таку структуру: чим відомий, детермінанти психічного розладу, психологічний портрет із зазначенням діагностичних кодів DSM-5-TR або МКХ-11. Створіть таблицю з прикладами: психічне явище, варіант норми, ознака патології (наприклад: страх, увага, настрої, сон тощо).</p>		
<p>Тема 3. Методи клінічної психодіагностики. <i>Завдання:</i> 1. Порівняти клінічне інтерв'ю та клінічну бесіду, їх спільні та відмінні риси, визначити переваги та специфіку кожного методу. 2. Створити базу опитувальників, придатних для клінічної психодіагностики (20-30). 3. Створити базу проєктивних методик, придатних для клінічної психодіагностики (15-25). 4. Укласти порівняльну таблицю, зіставивши пато-психологічні та нейропсихологічні методи діагностики. Практичне завдання: 1. Написати план клінічного інтерв'ю для вигаданого клієнта клінічного психолога за такою схемою: загальні відомості – анамнез – блоки інтерв'ю з характерними питаннями. Написати план клінічної бесіди для вигаданого клієнта клінічного психолога за такою схемою: загальні відомості – анамнез – блоки бесіди з характерними питаннями. Обрати один опитувальник, придатний для клінічної психодіагностики, провести його на собі, описати власні враження від проходження тестування, проаналізувати власний результат, його можливі причини. Провести цей опитувальник на іншій людині. Описати результати за схемою загальні відомості – анамнез – інтерпретація результатів, кількісний аналіз – якісний аналіз, психологічний портрет – рефлексія. 2. Обрати одну проєктивну методику, придатну для клінічної психодіагностики, провести її на собі, описати власні враження від проходження тестування, проаналізувати власний результат, його можливі причини. Провести цю методику на іншій людині. Описати результати за схемою загальні відомості – анамнез – інтерпретація результатів, кількісний аналіз – якісний аналіз, психологічний портрет – рефлексія. Розробити план комплексного нейропсихологічного обстеження клієнта клінічного психолога за такою схемою: загальні відомості – анамнез – діагностичні блоки з 3 методиками до кожного блоку.</p>	6	16
<p>Тема 4. Клінічна психодіагностика для клієнтів різного віку. <i>Завдання:</i> 1. Зіставити особливості клінічного обстеження клієнтів різних вікових категорій: діти, підлітки, зрілий вік, похилий вік. 2. Підібрати діагностичний інструментарій, придатний для клінічного обстеження неповнолітніх клієнтів клінічного психолога (15-30) та клієнтів похилого віку (15-30). . Уявіть, що ви маєте пояснити результати тесту дитині 9 років або людині 80 років. Як сформулюєте суть без психологічних термінів? 4. Опишіть особливості вікових криз (дитинство, підлітковий вік, середній вік, старість) і як це впливає на психодіагностику. 5. Розробка етичних правил психодіагностики для різних вікових категорій. Практичне завдання: 1. Обрати 1 психічний розлад, що може проявлятися в дитячому чи підлітковому віці, підготувати презентацію і доповідь про особливості прояву означеного розладу в цьому віці. Окреслити у ході доповіді симптоматику, причини, діагностику тощо цього розладу. Підготуйте 2 дискурсивних питань до аудиторії за темою. 2. Обрати 1 психічний розлад, що може проявлятися в похилому віці, підготувати презентацію і доповідь про особливості прояву означеного розладу в цьому віці. Окреслити у ході доповіді симптоматику, причини, діагностику тощо цього розладу. Підготуйте 2 дискурсивних питань до аудиторії за темою. 3. Розробити план комплексного клінічного</p>	7	16

<p>обстеження клієнта (на вибір дитина або літня людина) клінічного психолога за такою схемою: загальні відомості – анамнез – діагностичні блоки з 3 методиками до кожного блоку. Для кожного віку наведіть приклад поведінки, яка: у цьому віці є нормою, але в іншому може бути симптомом порушення.</p>		
<p>Тема 5. Клінічне обстеження афективних та невротичних розладів. <i>Завдання:</i> 1. Створити базу діагностичних методів за темою (15-30), що пройшли психометричну перевірку. 2. Намалювати ментальну карту або таблицю, яка включає: основні афективні симптоми; основні невротичні симптоми; діагностичні «перехрестя» (де можуть накладатися). 3. Напишіть 4 діагностичні кейси (афективні розлади) і 4 кейси (невротичні розлади). Практичне завдання: 1. Обрати 1 методику для діагностики невротичних розладів, 1 методику для діагностики афективних розладів провести їх на собі, описати власні враження від проходження тестування, проаналізувати власний результат. Провести ці методики на іншій людині. Описати результати за схемою загальні відомості – анамнез – інтерпретація результатів, кількісний аналіз – якісний аналіз, психологічний портрет – рефлексія. Розробіть ілюстрований довідник для клієнтів клінічного психолога на тему: «Афективні розлади: що треба знати?». 2. Розробити план комплексного обстеження клієнта з невротичним розладом, план комплексного обстеження клієнта з афективним розладом за такою схемою: загальні відомості – анамнез – діагностичні блоки з 2 методиками до кожного блоку. Розробіть ілюстрований довідник для клієнтів клінічного психолога на тему: «Афективні розлади: що треба знати?».</p>	6	10
<p>Тема 6. Клінічне обстеження когнітивних та органічних порушень. <i>Завдання:</i> 1. Створити базу діагностичних методів за темою (15-30), що пройшли психометричну перевірку. 2. Намалювати ментальну карту або таблицю, яка включає: основні когнітивні симптоми; основні органічні симптоми; діагностичні «перехрестя» (де можуть накладатися). 3. Напишіть 4 діагностичні кейси (когнітивні розлади) і 4 кейси (органічні розлади). Практичне завдання: 1. Обрати 1 методику для діагностики органічних психічних розладів, 1 методику для діагностики когнітивних порушень, провести їх на собі, описати власні враження від проходження тестування, проаналізувати власний результат. Провести ці методики на іншій людині. Описати результати за схемою загальні відомості – анамнез – інтерпретація результатів, кількісний аналіз – якісний аналіз, психологічний портрет – рефлексія. Розробіть ілюстрований довідник для клієнтів клінічного психолога на тему: «Органічні розлади: що треба знати?». 2. Розробити план комплексного обстеження клієнта з органічним розладом, план комплексного обстеження клієнта з когнітивним порушенням за такою схемою: загальні відомості – анамнез – діагностичні блоки з 2 методиками до кожного блоку. Розробіть ілюстрований довідник для клієнтів клінічного психолога на тему: «Когнітивні порушення: що треба знати?».</p>	6	10
<p>Тема 7. Психодіагностика особистісних розладів та розладів поведінки. <i>Завдання:</i> 1. Створити базу діагностичних методів за темою (15-30), що пройшли психометричну перевірку. 2. Намалювати ментальну карту або таблицю, яка включає: основні симптоми особистісних розладів; основні симптоми розладів поведінки; діагностичні «перехрестя» (де можуть</p>	6	10

<p>накладатися). 3. Напишіть 4 діагностичні кейси (особистісні розлади) і 4 кейси (розлади поведінки).</p> <p>Практичне завдання: 1. Обрати 1 методику для діагностики особистісних розладів, 1 методику для діагностики розладів поведінки, провести їх на собі, описати власні враження від проходження тестування, проаналізувати власний результат. Провести ці методики на іншій людині. Описати результати за схемою загальні відомості – анамнез – інтерпретація результатів, кількісний аналіз – якісний аналіз, психологічний портрет – рефлексія. Розробіть ілюстрований довідник для клієнтів клінічного психолога на тему: «Особистісні розлади: що треба знати?».</p> <p>2. Розробити план комплексного обстеження клієнта з особистісним розладом, план комплексного обстеження клієнта з розладом поведінки за такою схемою: загальні відомості – анамнез – діагностичні блоки з 2 методиками до кожного блоку. Розробіть ілюстрований довідник для клієнтів клінічного психолога на тему: «Розлади поведінки: що треба знати?».</p>		
<p>Тема 8. Клінічне обстеження психотичних і шизоформних розладів.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Створити базу діагностичних методів за темою (15-30), що пройшли психометричну перевірку. 2. Намалювати ментальну карту або таблицю, яка включає: основні психотичні симптоми; основні шизоформні симптоми; діагностичні «перехрестя» (де можуть накладатися). 3. Напишіть 4 діагностичні кейси (психотичні розлади) і 4 кейси (шизоформні розлади).</p> <p>Практичне завдання: 1. Обрати 1 методику для діагностики психотичного розладу, 1 методику для діагностики шизоформних розладів, провести їх на собі, описати власні враження від проходження тестування, проаналізувати власний результат. Провести ці методики на іншій людині. Описати результати за схемою загальні відомості – анамнез – інтерпретація результатів, кількісний аналіз – якісний аналіз, психологічний портрет – рефлексія. Розробіть ілюстрований довідник для клієнтів клінічного психолога на тему: «Психотичні розлади: що треба знати?».</p> <p>2. Розробити план комплексного обстеження клієнта з психотичним розладом, план комплексного обстеження клієнта з шизоформним розладом за такою схемою: загальні відомості – анамнез – діагностичні блоки з 2 методиками до кожного блоку. Розробіть ілюстрований довідник для клієнтів клінічного психолога на тему: «Шизоформні розлади: що треба знати?».</p>	6	10
<p>Тема 9. Клінічне обстеження розладів, пов'язаних зі стресом та залежністю.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Створити базу діагностичних методів за темою (15-30), що пройшли психометричну перевірку. 2. Намалювати ментальну карту або таблицю, яка включає: основні симптоми розладів, пов'язаних зі стресом; основні симптоми розладів, пов'язаних із залежністю; діагностичні «перехрестя» (де можуть накладатися). 3. Напишіть 4 діагностичні кейси (розлади, пов'язані зі стресом) і 4 кейси (розлади, пов'язані із залежністю).</p> <p>Практичне завдання: 1. Обрати 1 методику для діагностики розладів, пов'язаних із стресом, 1 методику для діагностики розладів, пов'язаних із залежністю, провести їх на собі, описати власні враження від проходження тестування, проаналізувати власний результат. Провести ці методики на іншій людині. Описати результати за схемою загальні відомості – анамнез – інтерпретація результатів, кількісний аналіз – якісний аналіз, психологічний портрет – рефлексія. Розробіть ілюстрований довідник для клієнтів клінічного психолога на тему: «Розлади, викликані стресом: що</p>	6	10

треба знати?». 2. Розробити план комплексного обстеження клієнта з розладом, викликаним стресом, план комплексного обстеження клієнта з розладом, викликаним залежністю за такою схемою: загальні відомості – анамнез – діагностичні блоки з 2 методиками до кожного блоку. Розробіть ілюстрований довідник для клієнтів клінічного психолога на тему: «Психічні розлади, викликані залежністю: що треба знати?».		
Разом	60	102

*Примітка. Самостійна робота виконується студентом згідно визначених завдань у Робочому зошиті з навчальної дисципліни

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: фліп-чарт, мультимедійний проектор (монітор), комп'ютер (стаціонарний чи ноутбук), сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ», ін.

Методи навчання

1. Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «**Практикум з клінічної психодіагностики**»:

- навчальні заняття
- самостійна робота студентів
- робота в мережі Інтернет.

2. Види навчальної роботи студентів:

- лекція
- практичні заняття
- екзамен.

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «**Практикум з клінічної психодіагностики**» використовуються різноманітні методи навчання, а саме: пояснювально-ілюстративні методи з використанням мультимедійних презентацій, а також вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з книжкою (підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою) та глобальною мережею Інтернет, ін. Метод викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально-етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми. В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.)
- проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи (викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування підпроблем).

Під час викладання навчального матеріалу лекції використовується мультимедійна презентація.

Перелік методів навчання, що використовуються у процесі вивчення дисципліни:

- 1) *за типом пізнавальної діяльності*: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; дослідницький; аналітичний; індуктивний; дедуктивний
- 2) *за основними етапами процесу*: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка
- 3) *за системним підходом*: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль
- 4) *за джерелами знань*: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація
- 5) *за рівнем самостійної розумової діяльності*: проблемний; частково-пошуковий; дослідницький; метод проблемного викладання.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Галян І. М. Психодіагностика : навч. посіб./І. М. Галян. 2-ге вид., стереотип. Київ : Академвидав, 2011. 464 с. (Серія «Альма-матер»).
2. Кузьо О. Основи психологічної практики: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с.
3. Матейко Н.М. Основи психодіагностики: інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. 80 с.
4. Мельник А.П. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики :навч.-метод. посіб./уклад. Антоній Петрович Мельник, Людмила Іванівна Магдисюк, Тамара Іванівна Дучимінська. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 152 с.
5. Мушкевич М. І. М 93 Клінічна психодіагностика: Методичні рекомендації для студентів ф-ту психол. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. 170 с.
6. Психодіагностика в клінічній психології: навч посіб./Уклад. Співак Л.М., Османова А.М. – Київ: Університет «Україна», 2023. 146 с.
7. П'ясецька Н.А. Основи патопсихології: навчально-методичний посібник/укл. Н. А. П'ясецька. Умань :АЛМІ, 2015. – 232 с.
8. Федосова Л.О. Клінічна психологія: навч. посіб./ Л.О. Федосова. Київ ДП «Вид.дім «Персонал», 2013. 248 с.
9. Яцина О. Ф. Основи психотерапії: практикум: навч. метод. посіб./рец.: З. С. Карпенко, О. М. Кочубейник. Ужгород : Говерла, 2021. 80 с.

Допоміжна література

1. Дунець Л.М., Гаврилюк О.О. Психодіагностика особистості у професійному навчальному закладі (для вивчення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування). Навчально-методичний посібник. Хмельницький: видавництво „Інтрада“, 2010. 148 с.
2. Кошова І.В., Литовченко Н.Ф. Психотерапія: навч.-метод. посібн. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2022. 113с.
3. Курапов А.О., Льошенко О.А., Волинець В.О. Практикум із загальної психології. Модуль “Уява, емоції, воля”. Методичні рекомендації/Антон Курапов, Олександра Льошенко, Володимир Волинець. Київ : ДІА, 2022. 256 с.
4. Комінко С. Б. Кращі методи психодіагностики: навч. посіб./С. Б. Комінко, Г. В. Кучер. Тернопіль: Карт-бланш, 2005. 406 с.
5. Психодіагностика. Навчальний посібник для студентів соціологів/уклад. Ю.В. Кушнір; відпов. ред. В. П. Кушнір. Донецьк: КиЦ, 2012. 346 с.
6. Скребець В.А. Основи психодіагностики/ В.А. Скребець. Київ, 2003. 56 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. 1.theorye-репозитарій (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace>)
2. Наукова бібліотека (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace>).
3. Сайт е-навчання (<https://elearn.uzhnu.edu.ua/>).
4. Сайт Stud.com.ua[^]
https://stud.com.ua/37582/psihologiya/psihodiagnostika#goog_rewarded
5. Сайт «Простір психологів»: <https://psychology.space/psypedia-post/psychologichnoi-korekcziyi/>